

[Justitsministeren.]

anden betragtning, som et medlem af kommissionens mindretal var inde på: det er næppe rigtigt at afgøre spørgsmålet om gennemførelse af almindelig offentlighed uden nogen viden om, hvorledes den foreslåede lovgivning om partsøffentlighed vil virke i praksis.

Medens regeringen således mener, at spørgsmålet om gennemførelse af almindelig offentlighed kræver yderligere undersøgelser og overvejelser, er den af den opfattelse, at partsøffentlighed bør gennemføres nu. Denne reform vil være af en væsentlig og — i modsætning til almindelig offentlighed — en direkte betydning for borgernes retsbeskyttelse i de forvaltningssager, hvor de er part. Det kan vel ikke afvises, at også partsøffentlighed kan indebære ulemper, men det forekommer klart, at disse ikke kan tillægges afgørende vægt over for ordningens fordele.

Jeg vil gerne gøre nogle almindelige bemærkninger om værdien af den ordning, der nu foreslås gennemført. Ordningen betyder, at en part under en sags behandling i administrationen får mulighed for at konstatere, om de oplysninger, der foreligger for forvaltningsmyndigheden, er rigtige og fyldestgørende og — hvis dette efter hans opfattelse ikke er tilfældet — at fremkomme med korigerende eller supplerende oplysninger og synspunkter. Efter sagens afslutning får han mulighed for ved en gennemgang af det materiale, der har ligget til grund for afgørelsen, at tage stilling til, om han bør søge afgørelsen ændret, eventuelt ved klage til højere administrativ myndighed eller ved sagens indbringelse for domstolene. Ordningen har imidlertid ikke alene den konkrete praktiske betydning, som jeg her har omtalt. Det har en generel værdi for forholdet mellem befolkningen og administrationen, at parter i forvaltningssager har en almindelig adgang til at blive gjort bekendt med grundlaget for en afgørelse og dermed bedre mulighed for at forstå afgørelsen og dennes begrundelse.

Af lovforslagets indhold, der i det væsentlige er i overensstemmelse med kommissionsforslaget, skal jeg kun fremdrage hovedpunkterne. I øvrigt henviser jeg til lovforslagets bemærkninger.

§§ 1-9 omhandler partsøffentlighed, og

§ 10 indeholder reglen om adgang for en part til at afgive udtalelse i en sag forinden dens afgørelse.

Efter forslaget kan en ansøger, klager eller anden part i en sag, der er under behandling i forvaltningen eller er afgjort af denne, forlange at blive gjort bekendt med sagens dokumenter. Forslaget er således langt videregående end den gældende lov af 2. februar 1866. Denne lov hjemler kun partsøffentlighed efter sagernes afgørelse og kun for klagere og ansøgere, hvis klage eller ansøgning ikke er taget til følge. Og den giver kun de pågældende adgang til at få afskrift af afgivne erklæringer, medens forslagets regler i hovedsagen omfatter alle sagens dokumenter, bortset fra internt arbejdsmateriale og intern brevveksling, d. v. s. brevveksling mellem flere afdelinger inden for samme myndighed. I forbindelse hermed skal jeg pege på, at også mundtlige udtalelser til en myndighed i et vist omfang undergives partsøffentlighed; det bestemmes i forslaget, at mundtlige oplysninger om faktiske forhold af væsentlig betydning for en sags afgørelse skal optages i et notat på en sådan måde, at oplysningerne kan meddeles parterne.

Det er uden videre klart, at partsøffentlighed ikke kan gennemføres uden undtagelser. Hensyn til offentlige eller private interesser, f. eks. hensyn til statens sikkerhed eller hensyn til privatlivets fred, kan være så væsentlige, at de oplysninger, sagens dokumenter indeholder, må hemmeligholdes også over for en part. Der er imidlertid ved affattelsen af undtagelsesreglen i § 2 lagt vægt på at understrege som et hovedsynspunkt, at partens interesse i at kunne benytte kendskab til sagens dokumenter til varetagelse af sit tarv må respekteres; partsøffentlighed kan kun nægtes, hvis denne interesse findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige eller private interesser. Principielt vigtigt er forholdet mellem partsøffentlighed og forvaltningsmyndighedernes tavshedspligt; på dette punkt går det foreliggende forslags § 3 videre end kommissionsudkastet i retning af at give hensynet til partsøffentlighed fortrin. Efter § 3 begrænser reglerne om tavshedspligt ikke myndighedernes pligt til at give oplysninger efter forslagets regler.

Et af formålene med partsøffentlighed er